

گفت‌وگوی «جوان» با مدرس و محقق حوزوی

دختر برای ما عزیز است و دشمن از این حس عاطفی سوءاستفاده کرد

■ زهرا چپیزی

هر چند زنان در طول تاریخ ایران و در بزنگاه‌های تاریخی گوناگون همچون نهضت تنباکو یا دوران مشروطه و از همه مهم‌تر دوران انقلاب اسلامی نقشی محوری داشته‌اند اما پس از انقلاب اسلامی زمینه‌های رشد و تعالی آنان بیش از پیش فراهم شد. بر این اساس درخشش زنان را در حوزه‌های گوناگون فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، علمی و ورزشی شاهد هستیم. در واقع زنان در جامعه ما نقشی محوری و اثرگذار دارند و همین نقش آفرینی موجب شده است بخشی از برنامه‌های براندازانه علیه نظام روی این نقش زنان متمرکز شود؛ درست چیزی شبیه آنچه طی یکی دو ماه اخیر با آن مواجه بودیم. در گفت‌وگو با مریم اشرفی‌گودرزی، مدرس و محقق حوزوی و فعال سیاسی چرایکی تمرکز فتنه‌اخیر روی زنان و مسئله حجاب را مورد واکاوی قرار داده‌ایم.

■■■■

خانم اشرفی! مرگ غم‌انگیز مهسا امینی اسم رمز و پنهان‌ای برای اغتشاشات اخیر و نقطه تمرکز این ناآرامی‌ها روی زنان بود بی‌شتر تلاش می‌شد خانم‌ها را تحریک کند و به خیابان‌ها بکشد. از نگاه شما دلیل این تمرکز بر موضوع زنان چیست و بنا بود چه اهدافی را دنبال کنند؟

پس از پیروزی انقلاب، دنیای غرب و امپریالیسم جهانی در حقیقت با روی کار آمدن دولت و حکومتی اسلامی در منطقه‌ای که از لحاظ استراتژیک و ژئوپلیتیکی برای دولت‌های غرب بسیار حائز اهمیت بود، مواجه شد. دولت و حکومتی که یکی از مهم‌ترین اهداف خود را مبارزه با امپریالیسم جهانی قرار داده بود و همه دلیل از ابتدای پیروزی انقلاب به دسیسه‌ها و توطئه‌های مختلف برای ایجاد چالش برای نظام و انقلاب دست زدند تا در ست ماندن زمان شاه، راهی برای دستیابی به منابع غنی کشورمان پیدا کنند. بر این اساس تلاش کردند در هر دوره بر اساس مطالعاتی که در حوزه فرهنگی، اقتصادی و سیاسی ایران داشتند، برای ما چالش ایجاد کنند. این چالش‌ها در هر دوره با ساخت بهتر ما از خودمان شد که باعث پیشرفت و ترقی ما و شناسایی نقاط ضعف و این چالش‌ها شد. در این راستا انواع مختلفی از شگردها همچون ایجاد شکاف در خواص، در بین مردم و نفوذ فرقه‌های مختلف را به کار بستند. معاندان وقتی از راه‌های گوناگون نتوانستند در طول هشت سال جنگ تحمیلی بر ما مسلط شوند، شکست خوردند، هر بار با حربه جدید و دقیق‌تری کوشیدند به انقلاب اسلامی یورش بیاورند. در شرایط کنونی هم با اغتشاشی مواجه شدیم که آرامش ما را به هم زدند و تصور خامی را در آنان که سودای براندازی دارند، ایجاد کردند که می‌توانند با این شگردها به اهداف براندازانه خود برسند. آنها این بار از موضعی وارد شدند که ما در آن نقاط قوت و نقاط ضعفی داریم و این مسئله زن است.

نقاط قوت و ضعف ما در مسئله زن چیست که معاندان روی آن تمرکز کرده‌اند؟

انقلاب اسلامی با نگاهی جدی به موضوع زنان، کرامتی را برای آنها تعریف کرد و خانواده‌هایی که بستر جامعه را برای حضور دختران‌شان مناسب نمی‌دیدند، بعد از انقلاب عرصه را برای حضور و فعالیت دختران و تحصیل دختران‌شان مهیا دیدند. متأسفانه در دنیای غرب فرقی نمی‌کند.

■■■■

این روزها تصاویر کتک خوردن معترضان فرانسوی و به ویژه تحت خشونت قرار گرفتن زنان معترض، گاهی وقت‌ها در رسانه‌ها بازتاب می‌یابد و نشان می‌دهد شعارهای آزادی در دنیای غرب فقط و فقط برای اهداف سیاسی کاربرد دارد، اما آنچه در خیابان‌های فرانسه از خشونت پلیس علیه معترضان زن و مرد دیده می‌شود، تنها برش کوتاهی از اتفاقاتی است که در دنیای غرب علیه زنان رخ می‌دهد؛ دنیایی که کشوری که زنانش از کمترین میزان امنیت برخوردارند و حتی خانه‌های‌شان هم برای‌شان امن نیست، چه برسد به خیابان‌ها!

طبق آمارهای رسمی هر دو تاسه روز یک زن در فرانسه قربانی خشونت می‌شود. در قلب اروپا و خاستگاه فمینیسم خشونت علیه زنان و آزار و قتل آنها همچنان است



دشمن از موضوع زنان وارد شد تا بتواند این قشر فعال جامعه را با خود همراه و همسو کند. از سوی دیگر در موضوع زنان ما در برخی موارد نتوانسته‌ایم فعالیت فرهنگی مناسبی داشته باشیم و آنها در تلاش بودند با توجه به ضعف‌های ما در برخی بسترها، برای نفوذ خودشان راه‌هایی پیدا کنند

پیشرفت و حضور اجتماعی خانم‌ها مستلزم رفتارهای فسادآمیز بسیار زیادی است که به حیثیت زنان و حریم لطیف بانوان آسیب وارد کرده است، اما پس از پیروزی انقلاب ما مشارکت حداکثری بانوان را در همه زمینه‌ها شاهد بودیم. در همین زمینه اما نقاط ضعفی هم وجود دارد که باعث شده است منافذی را برای نفوذ درون نظام

باز نگه‌دارد. اگر دیدگاه دیگر دشمنان ما به حضور فعال بانوان ما در جامعه یقین نداشتند، هیچ‌گاه روی نفوذ روی این قشر فکر و برنامه‌ریزی نمی‌کردند

اما با عنایت به سطح فعالیت و ضرب نفوذ این قشر در جامعه، برنامه‌های خودشان را برای نفوذ در میان زنان طراحی کردند و از این راه وارد شدند. از طرفی دیگر با سوزهای وارد شدند که می‌دانستند مردم ایران به لحاظ عاطفی بسیار قوی هستند و در آنها نگاهی عاطفی و بسیار لطیف به دختران وجود دارد. ما دختران‌مان را بسیار عزیز می‌دانیم، لذا از این موضوع

استفاده کردند و از سوزهای که متعلق به بخش خاصی از قومیت ما بود و به لحاظ مذهب هم ویژگی خاصی داشت و هم جنسیت، همه اینها را واداشت تا از این وضعیت سوءاستفاده کنند و با عنایت به

در جامعه‌ای بودیم که بانوان حالتی منفعل داشتند نمی‌توانستند اندیشه خود را در مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی مطرح کنند، دشمن نمی‌توانست از زاویه خانم‌ها وارد شود، پس اینکه دشمنان این بار از موضع زن با یک طراحی چندجانبه وارد شده‌اند، ناشی از همین حضور و اثرگذاری زنان در جامعه اسلامی ماست. پس این بار دشمن سعی کرده است سوزهای چندبعدی طراحی کند که یکی از ابعاد آن جنسیتی و یکی دیگر قومی و نژادی است که این تنوع قومی تصور باطلی را برای دشمن ایجاد کرده تا با ایجاد شکاف میان اقوام، اهداف تجزیه‌طلبانه خود را پیش ببرد و یکی از این موضوعات هم مسئله زنان است.

پس از نگاه شما بر خلاف آنچه در وری بازنمایی رسانه‌ای درباره شرایط و حضور زنان در کشور ما مطرح می‌شود، در عمل آزادی زنان ایرانی و نقش آفرینی گسترده آنها در کشور موجب شده است این بار معاندان تلاش کنند روی زنان متمرکز شوند و برای خودشان منفذی ایجاد کنند؟

بله، دقیقاً از یک دیدگاه اگر دشمنان ما به حضور فعال بانوان ما در جامعه یقین نداشتند، هیچ‌گاه روی نفوذ روی این قشر فکر و برنامه‌ریزی نمی‌کردند اما با عنایت به سطح فعالیت و ضرب نفوذ این قشر در جامعه، برنامه‌های خودشان را برای نفوذ در میان زنان طراحی کردند و از این راه وارد شدند. از طرفی دیگر با سوزهای وارد شدند که می‌دانستند مردم ایران به لحاظ عاطفی بسیار قوی هستند و در آنها نگاهی عاطفی و بسیار لطیف به دختران وجود دارد. ما دختران‌مان را بسیار عزیز می‌دانیم، لذا از این موضوع استفاده کردند و از سوزهای که متعلق به بخش خاصی از قومیت ما بود و به لحاظ مذهب هم ویژگی خاصی داشت و هم جنسیت، همه اینها را واداشت تا از این وضعیت سوءاستفاده کنند و با عنایت به

خانه هم برای زنان فرانسوی امن نیست!

که پیش از این اماونل ماکرون، رئیس‌جمهور فرانسه آن را «شرم فرانسه» توصیف کرده بود. زنان فرانسوی هر از چند گاه در اعتراض به این خشونت‌ها به خیابان‌ها می‌آیند و تظاهرات می‌کنند. تاکنون جنبش‌های گوناگونی علیه این خشونت‌ها سوزی زنان فرانسه به راه افتاده، اما هیچ یک به نتیجه نرسیده است. «اماونل ماکرون» رئیس‌جمهور فرانسه با وعده «پایان دادن به خشونت علیه زنان» به رقابت‌های انتخاباتی



تسلطی که بر فضای مجازی داشتند و این تسلط در دوران کرونا هم تشدید شده بود، شکاف خاصی را در جامعه ایجاد کنند. در دوره کرونا ضرب نفوذ فضای مجازی به خصوص در یک سنین خاصی که با عنایت به غیر حضوری شدن مدارس تأثیر بر بودند از فضای مجازی استفاده کنند بیشتر شده بود.

اما به نظر می‌رسد ما در حوزه‌های فرهنگی هم با ضعف‌هایی مواجه هستیم. به طور نمونه بخشی از جامعه زنان ما با وجود تفاوت موفقیتهای و پیشرفت‌ها هنوز تصور مناسبی از حضور زنان در جامعه ندارند و این یعنی رسانه‌های ما نتوانسته‌اند جایگاه زن ایرانی را برای خودش و برای دنیا به درستی تبیین کنند و برخی از زنان و دختران ما در برابر وانمودهای رسانه‌های غربی از زنان موضعی انفعالی دارند یا در مسئله حجاب و تبیین آن به نظر می‌رسد ما به درستی عمل نکرده و پاسخگویی مناسبی به شبهات نداشته‌ایم.

نظر شما در این باره چیست؟

دشمن از موضوع زنان وارد شد تا بتواند این قشر فعال جامعه را با خود همراه و همسو کند. از سوی دیگر در موضوع زنان ما در برخی موارد نتوانسته‌ایم فعالیت فرهنگی مناسبی داشته باشیم و آنها در تلاش بودند با توجه به ضعف‌های ما در برخی بسترها، برای نفوذ خودشان راه‌هایی پیدا کنند. ما متأسفانه نتوانسته‌ایم در موضوع فرهنگی و رسانه همگام و حتی جلوتر از دنیای سلطه‌گام برداریم. متأسفانه شیخون فرهنگی که سال‌ها قبل حضرت آقا در باره آن تذکر داده بودند، جدی شد. به دلیل مشکلات مختلف و همچنین روی کار آمدن برخی مسئولان در برهه‌های مختلف با رویکرد متفاوت نسبت به مسائل اعتقادی و آزادی و به بهانه‌های مختلف برای جذب آرای مردمی در انتخابات با شعارهای مردم‌فریب، یکسری انتظارات متفاوتی

را نسبت به مقوله آزادی و فرهنگ در بخش‌هایی از جامعه به وجود آورد. در بخش آموزش و پرورش هم ما نتوانسته‌ایم همه ارزش‌هایی را که داریم به طور شایسته‌ای منتقل کنیم.

چرا شعار «زن، زندگی آزادی» برای این طراحی براندازانه انتخاب شد؟

خانواده در کشور ما نقشی محوری دارد و جایگاه زن در خانواده به عنوان مادر، همسر و خواهر بسیار محوری است و همین بانوانی که نقش‌های مادری و همسری ایفا می‌کنند، فعالیت‌های اجتماعی در عرصه تحصیل و اشتغال هم دارند، پس کافی است باورهایی را در ذهن این قشر به وجود بیاورند تا بتوانند جامعه را تغییر دهند. پس اینها شعار «زن، زندگی، آزادی» را به معنای زندگی غربی در نظر دارند. ما می‌بینیم که در غرب نگاه ابزاری به زن وجود دارد و خانمی که در عرصه سیاست، ورزش، فرهنگ و نظامی فعال است، نتوانسته از گزند این نگاه ابزاری در امان بماند و بتواند حریم خود را محافظت کند. حریم زنان در غرب با تعرض‌هایی همراه بوده که ما مستندانش را مشاهده می‌کنیم، اما اینها می‌خواهند زنان ما را هم با چنین زندگی‌ای درگیر کنند تا از وظایف خودشان در عرصه تربیت نسل آینده فاصله بگیرند. وقتی مردان جامعه هم در بستری و ننگاری که با جاذبه‌های شهوانی پوشیده شده قرار بگیرند، از مبارزه با استکبار منحرف خواهند شد، بنابراین از این حربه استفاده و تلاش کردند از این موضع وارد شوند تا زنان جامعه ما را با این شعارهای به ظاهر زیبا و در باطن مبتذل سرگرم کنند که در درجه اول قوای خودشان را تضعیف کند و در درجه بعدی روی سایر اعضای جامعه مردان و فرزندان تأثیر منفی بگذارد تا نتوانند سطح بالای بازدارندگی در برابر نظام سلطه را از بین ببرند و انقلاب ما را دچار خدشه کنند.

همانطور که مقام معظم رهبری اشاره داشتند، مسئله حجاب در این اغتشاشات و در برخی چالش‌های قبلی هم بهانه است. با این اوصاف از نگاه شما چرا روی بحث حجاب تمرکز می‌کنند و هدف‌شان از این کار چیست؟

انها حجاب را یک عامل بازدارنده بسیار مهم می‌دانند چراکه می‌تواند سطح شهوانی و تقید جامعه را کنترل کند. وقتی ما بتوانیم انگیزه‌های اعتقادی و اراده‌های افراد را در برابر مسائل شهوانی پایین بیاوریم، طبیعتاً جامعه‌ای آسیب‌پذیر خواهیم داشت که می‌توان از آن جامعه‌ای پذیرنده در برابر استکبار جهانی ساخت. بنا به تعبیر رهبر معظم انقلاب آنها قدرت گرفتن جامعه ما می‌ترسند چراکه قدرت بازدارنده تسلط آنها بر دنیاست، پس برای از بین بردن آن به از بین بردن ارکان آن متوسل می‌شوند. یکی از مهم‌ترین ارکان مقوم جامعه ما حیا و عفت است که یک نوع بازدارندگی در جامعه ایجاد می‌کند که مقوم اراده‌است و برای اراده‌های قوی سد محکمی است در برابر مقابله با نفوذ امپریالیسم. قطعاً سطح بالای فعالیت زنان در جامعه این تصور را در آنها ایجاد کرد که اگر نتوانند این قشر فعال را که نقش جدی در جامعه دارند به‌سوی خودشان بکشند، می‌توانند جبهه‌های بسیار قوی برای نفوذ در ایران اسلامی داشته باشند که در این نقشه شیطانی با شکست مواجه شدند، اما این بیداری را در ما ایجاد کرد که در با نقاط ضعف خود مواجه شویم و با یک آسیب‌شناسی انگار ه‌های ملی و مذهبی را در خودمان تقویت کنیم.

کتاب زنان



مهباد دختر کردستان

منیرالسادات موسوی در کتاب «مهباد دختر کردستان» ماجرای عاشقانه و پرفراز و نشیبی را درباره دختر جوانی بازگو می‌کند که در رشته علوم سیاسی درس می‌خواند. داستان از روزهای پایانی حکومت پهلوی شروع می‌شود. دانستان این رمان در روزهای سراسری نظم و پراشوب اواخر سلطنت پهلوی می‌گذرد. ماجرای عاشقانه در میان هیاهو و شلوغی‌های دانشگاه تهران در روزهای انقلاب اسلامی شکل می‌گیرد. دختری از خانواده‌ای اصل، مرفه و مقید از شیراز به قصد تحصیل سه تهران آمده است. او از دانشجویان نمونه به شمار می‌رود و همه خانم‌سادات صدایش می‌زنند و در فعالیت‌های دسته‌جمعی همچون گروهی، مطالعه و کوهنوردی که در دانشگاه برگزار می‌شود، شرکت می‌کند. خانم‌سادات مدتی بعد با پیشنهاد عجیبی روبرو می‌شود. پسری کردستانی با نام شوان والیان از خانواده‌ای بزرگ و معتقد به قید و بندهای قوم و قبیله‌ای به او ابراز علاقه و بلافاصله از او خواستگاری می‌کند. درخواست پسر مورد قبول دختر قرار می‌گیرد و این اتفاقاً سر آغاز ماجراهای پر پیچ و خم آینده است. کسانی که به رمان‌های عاشقانه و اجتماعی که در حال و هوای روزهای انقلاب اسلامی می‌تواند علاقه دارند، از مطالعه این کتاب لذت خواهند برد.

در بخشی از کتاب مهباد دختر کردستان می‌خوانیم:

به صورت مرد نگاه می‌کنم. پوستی سفید با چشم‌های سیاه و درشت دارد. موهایش مجعد و سیاه است. به بالا شانه زده است. می‌پرسد خانم کتابادر دیگر نیستند؟ گفتگشت می‌فشارد روی جلد کهنه و گاهی شده کتاب، می‌پرسد: انقلاب آکتیبر را می‌خواندید؟

به نظر تان رمان است یا واقعیت تاریخی؟

با ترسی که هنوز دارد قلیسم را می‌لرزاند، می‌پرسم: کتاب را می‌خواهید؟

با لیخند می‌گوید: نه خودتان را می‌خواهم!

حالا وحشتم بیشتر شده‌ای می‌پرسد: نگفتید رمان است یا واقعیت تاریخی؟

با دلهره می‌گویم: هر دو! اجازه باید بروم.

حالا وحشتم بیشتر شده‌ای می‌پرسد: بخوانید؟ کتاب مرجع کهنیست!

دختر کتابادر دوباره برگشته است. نزدیک تر به ما ایستاده. حتی می‌توانم رزلب قهوه‌ای‌اش را ببینم. انگار ترس از چهره‌اش رفته است. فقط نگاه می‌کنداز دختر کتابادر چشم برمی‌دارم و به مرد نگاه می‌کنم، با همان لیخند می‌پرسد: چرا تعطیلات بین ترم نرفدیدشیراز؟

من هم مثل دختر کتابادر ترسم را از یاد برده‌ام. می‌گویم: هاتاق‌هایم رفتند شهرهای شان. خانواده‌ام رفه‌اند مشهد زیارت می‌کنند. دانستند امتحانات من چه وقت تمام می‌شود!

دختر نرزی! تنهایی توی خوابگاه حوصله‌اش سر می‌فت، از اینکه برود شیراز در خانه تنها باشد ترسیداشوان هم از فرصت استفاده کرد، آمد خواستگاری خانم‌سادات!

می‌پرسم: شما مرا می‌شناسید؟

دست می‌کشد به نوشته روی جلد کتاب. می‌گوید: حتی بیشتر از تأثیر انقلاب آکتیبر بر روابط بین‌الملل «که پایان نامه فوق لیسانس‌ام است!

روی خط زنان

■ **پیشی گرفتن تجرد دختران روستایی از دختران شهری**
به گفته انسیه خزعلی، معاون آموز زنان و خانواده ریاست جمهوری، طبق آمارها نیاز دختران روستایی بسیار بیشتر از دختران شهری است. وی افزود: بر اساس آمار سال۹۵، حدود ۱۰ میلیون نفر از زنان روستا زندگی می‌کنند که میانگین سن ازدواج آنها ۲۲ سال است که به دلیل تجردی که وسعت گرفته نیازمند پشتیبانی‌های جدی فرهنگی و اقتصادی است. خزعلی اضافه کرد: اکنون ۶۵درصد زنان روستایی دارای همسر هستند که بخشی به دلیل فوت همسر و طلاق و ۲۶درصد تجردهای قطعی داریم.

■ **«فسردگی» و «اضطراب» زنان بیشتر از مردان است**
بزرگ و متخسف روانشناسی سلامت با بیان اینکه امروزه نبود بیماری تنها تعریف «سلامت» شناخته‌نمی‌شود بلکه سلامت ابعاد گسترده جسمی، روانی، اجتماعی و حتی معنوی دارد، گفت: در سطح جهان، اضطراب و افسردگی زنان بیشتر از مردان است. امین زرقعی‌پور با بیان راهکارهایی برای کاهش افسردگی و اضطراب در بین زنان ادامه داد: اولین گام آن است که باید بذیریم خانم‌هایی که بیرون از خانه شاغل هستند یا خانه دارند و مدیریت خانه و مراقبت از فرزندان را انجام می‌دهند، باید از سوی همسران‌شان به عواطف، احساسات و هیجانات آنها توجه شود. از نگاه این روانشناس زنان با توجه به داشتن شخصیت عاطفی، احساساتی و هیجانی نیاز به کمک عاطفی و احساسی بیشتری در قیاس با مردان دارند، از این رو لازم است از نظر اجتماعی و روانی مورد توجه بیشتری قرار گیرند.

■ **عملکرد مسئولان در حوزه زنان و خانواده صد می‌شود**
اعضای شورای فرهنگ اجتماعی زنان و خانواده شورای عالی انقلاب فرهنگی در تحلیل وضعیت فرهنگی جامعه و راهکارهای برون‌رفت از آن بیانیه‌ای صادر کردند و نوشتند که به دنبال گشت ارشاد مسئولانیم.

در بخشی از این بیانیه آمده است: «ما به عنوان اعضای شورای فرهنگی-اجتماعی زنان و خانواده از نهادهایی که از انجام وظایف خود در راستای مصوبه ۸۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص عفاف و حجاب سر باز زده‌اند، مطالبه می‌نماییم که باید به مردم شریف ایران علت عدم انجام وظیفه و ترک فعل خود را توضیح داده و درصدد رفع آن برآیند. دولت جدید اگر چه در حد یک سال مسئولیت دارد. مسئولان و مدیران و کارشناسان سابق نیز می‌بایست طبق دستور بازرسی کل کشور پاسخگوی اعمال گذشته و دوران مسئولیت خود باشند.»